

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра статистики, обліку та аудиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

“ _____ ” _____ 20__ р

Робоча програма навчальної дисципліни

Бухгалтерський облік
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти ____ перший (бакалаврський) _____

галузь знань ____ 07 «Управління та адміністрування» _____

спеціальність ____ 071_ «Облік і оподаткування» _____

освітня програма _ «Облік і оподаткування» _____

спеціалізація _____

вид дисципліни ____ нормативна _____

факультет _____ економічний _____

2018 / 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету економічного факультету Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна 22 червня 2018 р, протокол № 7

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Глушач Юлія Станіславівна, ст.викладач кафедри статистики, обліку та аудиту

Програму схвалено на засіданні кафедри статистики, обліку та аудиту Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Протокол від 21.06.2018 року № 9

Завідувач кафедри статистики, обліку та аудиту _____ (Соболев В.М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 2017 ____ р

Програму погоджено методичною комісією економічного факультету

Протокол від 21.06.2018 року № 9

Голова методичної комісії _____
(підпис)

(Свтушенко В.А.)
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Бухгалтерський облік” складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки бакалавра напряму 071 «Облік і оподаткування»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни: надання допомоги студентам у вивченні теоретичних основ та розв'язанні практичних завдань з організації обліку на підприємствах і в організаціях

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни: засвоєння теоретичних положень, вироблення практичних умінь та розвиток навичок з ведення обліку господарських операцій, їх реєстрації та складання звітності.

1.3. Кількість кредитів - 6

1.4. Загальна кількість годин - 180

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
3-й	3-й
Лекції	
56 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	
72 год.	
Лабораторні заняття	
0 год.	0 год.
Самостійна робота	
52 год.	172 год.
Індивідуальні завдання	
-	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

Знати:

- законодавчу і нормативну базу бухгалтерського обліку;
- теоретичні основи бухгалтерського обліку;
- порядок організації і ведення бухгалтерського обліку в умовах застосування національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку (П(С)БУ);

- сутність і види рахунків бухгалтерського обліку; порядок формування бухгалтерських проведення та відображення їх на рахунках;
- сутність та призначення та порядок складання бухгалтерського балансу;
- склад, зміст і порядок роботи з бухгалтерською документацією;
- види, призначення облікових реєстрів та форм бухгалтерського обліку;
- загальні принципи побудови обліку основних господарських процесів;
- основи фінансової звітності;

В м і т и :

- відкривати бухгалтерські рахунки та вести записи на них;
- здійснювати кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку;
- заповнювати первинні документи та реєстри бухгалтерського обліку;
- складати бухгалтерський баланс;
- здійснювати облік основних господарських процесів.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Основи бухгалтерського обліку

Тема 1. Бухгалтерський облік, його сутність і основи організації

Бухгалтерський облік – важливе джерело інформації про діяльність різних ланок народного господарства України. Роль бухгалтерського обліку в подальшому розвитку економіки країни. Поняття і загальна характеристика господарського обліку. Види обліку, їх взаємозв'язок. Завдання обліку. Бухгалтерський облік; його визначення і місце в системі господарського обліку. Ознаки, які характеризують бухгалтерський облік. Облікові вимірники, їх види, взаємозв'язок і значення в здійсненні бухгалтерського обліку. Користувачі облікової інформації. Вимоги, які пред'являються до обліку в сучасних умовах розвитку економіки України. Причини реформування бухгалтерського обліку в Україні. Закон України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність", його сутність, зміст і значення для організації бухгалтерського обліку в сучасних умовах та її подальшого розвитку. Основні принципи організації бухгалтерського обліку; їх сутність та розвиток у процесі реформування системи бухгалтерського обліку в Україні.

Державне регулювання бухгалтерського обліку в Україні, його зміст та призначення. Законодавчі та нормативні документи вищих органів влади України як важелі державного регулювання бухгалтерського обліку в країні. Порядок організації і здійснення бухгалтерського обліку. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку в Україні, їх роль в реформуванні бухгалтерського обліку.

Технологія ведення облікового процесу. Інструктивно-методичні матеріали Національного банку і Міністерства фінансів України, їх роль в здійсненні операцій облікового процесу. Облікова політика підприємства.

Тема 2. Предмет і метод бухгалтерського обліку.

Поняття і характеристика предмета бухгалтерського обліку. Об'єкти бухгалтерського обліку. Залежність об'єктів бухгалтерського обліку від галузевих особливостей підприємств та форм власності.

Господарські засоби. Класифікація господарських засобів за їх функціональною роллю в процесі відтворення (за видами і розміщенням); джерелами формування і цільовим призначенням.

Господарські процеси. Кругообіг засобів підприємства. Поняття про господарські операції, їх зміст.

Метод бухгалтерського обліку; його сутність і елементи. Взаємозв'язок і взаємозумовленість елементів методу бухгалтерського обліку.

Тема 3. Бухгалтерський баланс

Сутність і призначення бухгалтерського балансу. Особливості і загальна побудова бухгалтерського балансу. Структура балансу. Сутність та зміст активу і пасиву балансу. Зумовленість групування статей балансу економічною класифікацією господарських засобів підприємства (організації) за видами і розміщенням та джерелами формування і цільовим призначенням. Зміст і групування статей балансу. Зміни в бухгалтерському балансі, зумовлені господарськими операціями; їх типи. Економічний зміст кожного типу змін.

Тема 4. Система рахунків і подвійний запис.

Поняття бухгалтерських рахунків. Бухгалтерські рахунки як один з елементів методу поточного обліку. Побудова бухгалтерського рахунку: дебет, кредит, оборот і залишок (сальдо). Взаємозв'язок рахунків з балансом. Види бухгалтерських рахунків - активні, пасивні; їх сутність. Порядок ведення записів на кожному з видів рахунків, визначення оборотів і сальдо.

Подвійний запис; його сутність та контрольне значення. Кореспонденція рахунків. Бухгалтерські проводки, їх види. Рахунки синтетичного і аналітичного обліку, їх взаємозв'язок. Субрахунки, їх призначення. Узагальнення даних обліку: оборотні відомості по синтетичних і аналітичних рахунках. Особливості побудови шахматної відомості; її призначення. Зв'язок між оборотним та сальдовим балансом.

Тема 5. Класифікація і план рахунків бухгалтерського обліку.

Класифікація рахунків бухгалтерського обліку; її призначення та роль в ефективному здійсненні бухгалтерського обліку.

Принципи та ознаки, за якими здійснюється класифікація рахунків бухгалтерського обліку.

Класифікація рахунків бухгалтерського обліку за економічним змістом та призначенням і структурою.

План рахунків бухгалтерського обліку; його призначення, зміст та структура. Взаємозв'язок класів рахунків з фінансовими звітами.

Розділ 2. Технологія бухгалтерського обліку

Тема 6. Первинне спостереження, документація та інвентаризація.

Документальне оформлення господарських операцій. Поняття документ. Бухгалтерська документація, її сутність і значення. Бухгалтерські документи як джерело і носії первинної інформації про господарські операції. Економічне і правове значення документів. Функції бухгалтерських документів. Види і форми бухгалтерських документів. Класифікація бухгалтерських документів. Реквізити документів; їх зміст та характер. Вимоги до змісту, структури і оформлення документів. Документообіг; його сутність та організація. Зміст, характер і порядок здійснення операцій на окремих етапах документообігу. Обробка документів у бухгалтерії підприємства. Види бухгалтерської обробки документів. Зберігання документів; його призначення і організація. Документування фактів в умовах комп'ютерного обліку.

Інвентаризація як один з елементів методу бухгалтерського обліку. Місце і роль інвентаризації на рахунках бухгалтерського обліку. Принципи та методика проведення інвентаризації. Відображення результатів інвентаризації на рахунках бухгалтерського обліку та у фінансовій звітності.

Тема 7. Регістри та форми бухгалтерського обліку.

Облікові реєстри, їх роль в бухгалтерському обліку. Види і форми облікових реєстрів. Техніка запису в облікових реєстрах. Способи виправлення помилок в облікових реєстрах. Поняття про форми бухгалтерського обліку, що використовуються в Україні: спрощена, меморіально-ордерна, журнально-ордерна, автоматизована. Характеристика журнально-ордерної форми: основні реєстри, порядок їх заповнення. Розвиток форм ведення бухгалтерського обліку в умовах автоматизації облікового процесу.

Розділ 3. Облік господарських процесів та основи фінансової звітності

Тема 8. Облік господарських процесів.

Загальні принципи побудови обліку основних господарських процесів. Побудова бухгалтерського обліку процесу постачання. Побудова бухгалтерського обліку процесу виробництва. Побудова бухгалтерського обліку процесу реалізації продукції (робіт, послуг)

Тема 9. Основи фінансової звітності.

Мета, склад, якісні характеристики та принципи підготовки фінансової звітності. Вимоги до визнання і розкриття елементів фінансової звітності згідно П(С)БО-1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Порядок складання звітності і подання за призначенням. Склад і форми фінансової звітності відповідно до П(С)БО-2 «Баланс», П(С)БО-3 «Звіт про фінансові результати», П(С)БО-4 «Звіт про рух грошових коштів», П(С)БО-5 «Звіт про власний капітал», порядок виправлення помилок, внесення інших змін у фінансову звітність згідно П(С)БО-6.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Основи бухгалтерського обліку												
Тема 1. Бухгалтерський облік, його сутність і основи організації	12	4	4			4						
Тема 2. Предмет і метод бух обліку	18	6	8			4						
Тема 3. Бухгалтерський баланс	18	6	8			4						
Тема 4. Система рахунків і подвійний запис	20	6	8			6						
Контрольна робота №1	2		2									
Тема 5. Класифікація і план рахунків бухгалтерського обліку.	19	6	8			5						
Разом за розділом 1	89	28	38			23						
Розділ 2. Технологія бухгалтерського обліку												
Тема 6. Первинне спостереження, документація та	22	6	10			6						

інвентаризація.											
Тема7. Регістри та форми бухгалтерського обліку	20	6	8			6					
Контрольна робота №2 з тем №№6 -7	2		2								
Розрахункова контрольна робота №1	3					3					
Разом за розділом 2	47	12	20			15					
Розділ 3. Облік господарських процесів та основи фінансової звітності											
Тема8. Облік господарських процесів.	24	10	8			6					
Контрольна робота з теми №8	2		2								
Тема 9. Основи фінансової звітності.	14	6	4			4					
Разом за розділом 3	40	16	14			10					
Розрахункова контрольна робота №2	4					4					
Усього годин	180	56	72			52					

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Розділ 1- Основи бухгалтерського обліку		
1	<u>Бухгалтерський облік, його сутність і основи організації</u> Семінарське заняття: Питання: 1. Загальне поняття про облік та його роль в системі управління підприємством. 2. Реформування бухгалтерського обліку і звітності в Україні. 3. Закон України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність”, його значення та основні положення. 4. Основні принципи бухгалтерського обліку та звітності. 5. Облікова політика підприємства.	4
2	<u>Предмет і метод бухгалтерського обліку</u> Семінарське заняття: Питання: 1. Предмет та об’єкти бухгалтерського обліку, їх класифікація. 2. Метод бухгалтерського обліку.	8
3	<u>Бухгалтерський баланс</u> Практичне заняття: 1. Складання бухгалтерського балансу на основі групування господарських засобів за складом та розміщенням та за джерелами їх формування	8

	2. Визначення впливу господарських операцій на статті балансу та складання його з урахуванням таких змін.	
4	<u>Система рахунків і подвійний запис</u> <i>Практичне заняття:</i> 1.Складання кореспонденції рахунків і відображення операцій методом подвійного запису в журналі реєстрації господарських операцій. 2.Відображення господарських операцій за складеною кореспонденцією на рахунках синтетичного та аналітичного обліку. 3. Складання оборотних відомостей та балансу за даними синтетичних та аналітичних рахунків.	8
	Контрольна робота №1	2
	<u>Класифікація і план рахунків бухгалтерського обліку</u> <i>Семинарське заняття:</i> Питання: 1. Види рахунків по відношенню до балансу. 2. Групування рахунків за ступенем деталізації. 3. Види рахунків за функціональним призначенням. <i>Практичне заняття:</i> <i>Вирішення тестів з означеної теми</i>	8
	Разом за розділом 1	38
	Розділ 2- Технологія бухобліку	
6	<u>Тема 6. Первинне спостереження, документація та інвентаризація</u> <i>Практичне заняття:</i> 1.Заповнення облікових реєстрів за даними первинних документів. 2.Складання бухгалтерських записів за результатами інвентаризації запасів та основних засобів.	10
7	<u>Тема 7. Регістри та форми бухгалтерського обліку(2 год.)</u> <i>Практичне заняття:</i> 1.На підставі даних журналу реєстрації господарських операцій (з грошовими коштами) складання облікових реєстрів з журнально-ордерної форми обліку (журналів-ордерів, відомостей, головної книги).	8
	Контрольна робота №2	2
		20
	Розділ 3- Облік господарських процесів та основи фінансової звітності	
8.	<u>Тема 8. Облік господарських процесів(4 год.)</u> <i>Практичне заняття:</i> 1. Складання бухгалтерських записів з обліку процесу постачання. Методика розподілу ТЗР та формування первісної вартості запасів. 2.Складання бухгалтерських записів з обліку процесу виробництва. Порядок визначення фактичної собівартості готової продукції, що вийшла з виробництва на склад. 3. Складання бухгалтерських записів з обліку процесу реалізації. Методика визначення фактичної собівартості відвантаженої продукції .	8

	<u>Контрольна робота за темою 8</u>	2
9	<u>Тема 9. Основи фінансової звітності</u> <i>Семінарське заняття</i> 1. Мета, склад та елементи фінансової звітності. 2. Якісні характеристики та принципи підготовки фінансової звітності. 3. Загальна характеристика та методика складання Звіту про фінансові результати 4. Методика розрахунку прибутку на акцію.	4
	Разом за розділом 3	14
	Усього годин	72

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Конспектування та написання рефератів з основних положень Закону України про бухгалтерський облік і фінансову звітність	4
2	Завдання на групування господарських засобів і джерел їх формування	4
3	Завдання на складання оборотної відомості та балансу за початковими залишками та наведеними операціями	4
4	Завдання на складання бухгалтерських проведення за даними господарських операцій	6
5	Самостійна робота на здійснення класифікації рахунків	5
6	Задачі з відображення результатів інвентаризації в обліку	6
7	Завдання із заповнення облікових регістрів (Журналів-ордерів, Відомостей, Головної книги) за даними господарських операцій.	6
8	Розрахункова контрольна робота №1	3
9	Самостійна робота на відображення в обліку господарських операцій процесу постачання, виробництва та реалізації	6
10	Написання рефератів за питань теми «Основи фінансової звітності» Складання форм квартальної фінансової звітності (Ф №1, Ф №2).	4
11	Розрахункова контрольна робота №2	4
	Разом	52

6. Індивідуальні завдання до розрахункової контрольної роботи включають теоретичну частину (розкриття питання за визначеною тематикою) та чотирьох розрахункових завдань з теорії бухгалтерському обліку у 10-ти варіантах. Умовні данні та пояснення щодо виконання завдань представлені у «Методичних вказівках до виконання індивідуальних завдань з курсу «Бухгалтерський облік»

7. Методи контролю: семінарські заняття, самостійна робота, розрахункове завдання, індивідуальні завдання, контрольні роботи, тестові завдання, залік.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання							Заліков а робота	Сума
Розділ 1		Розділ 2	Розділ 3	РКР	ІЗ	Разом		
Т1-3		Т4-5		Т6-7	Т2-9	Т2-9		
С	СР1	КР1	СР2	КР2	КР3			
4	3	10	3	10	10	10	60	40
								100

Т1, Т2 ... – теми розділів;

С-семінарське заняття;

СР-самостійна робота;

КР-контрольна робота;

РКР- розрахункова контрольна робота, передбачена навчальним планом;

ІЗ- індивідуальні завдання

Поточний контроль проводиться у вигляді опитування студентів з питань теми, тестових завдань, практичних робіт (рішення задач), контрольних робіт (теоретичні питання, тести, задача).

Оцінювання знань студентів здійснюється за принципами

- 1) правильні відповіді на питання даної теми – до 4 балів;
- 2) самостійна робота – до 3 балів;
- 3) контрольна робота - до 10 балів (теоретичне питання, тестові завдання, задача);
- 4) розрахункова контрольна робота - до 10 балів;
- 5) індивідуальні завдання- до 10 балів;
- 6) залікова робота – до 40 балів.

Підсумкове оцінювання знань студентів за семестр виводиться з кількості набраних балів за поточний контроль (60%) та заліку (40%).

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

Нормативно-законодавча база:

1. Закон України Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні.
2. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку: нормативна база. – Х: Курсор, 2003 – 203 с.
3. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.
4. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку.
5. Типове положення про планування, облік і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) в промисловості.

Навчальні посібники:

1. Бачинський В.І., Куцик П.О., МедвідьЛ.Г., Попітїч Т.В. Бухгалтерський облік (загальна теорія): Навч.посіб.- Львів: Магнолія 2006, 2011. – 420 С.
2. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. 2-ге вид.,перераб. І доп.-К.: Знання, 2006.-525с
3. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку. 6-ге вид.-К.:А.С.К.,2007.-266с.
4. Яременко І.Й.Теорія бухгалтерського обліку: навчальний посібник для вузів –Львів: Новий світ -2007.-236 с.

Допоміжна література

1. Бухгалтерський облік: теорія і практика: начальнo- практичний посібник для вузів /Н.І. Верхоглядова, В.П. Шило, С.Б. Ільїна та інші.- К.: ЦУЛ.2010.-535с.
2. Виноградова М.О. Гладких Т.В., Пшенична А.Ж. Бухгалтерський облік: навчально-методичний посібник для вузів.К.: Центр учбової літератури, 2007.-469
3. Ганін В.І.Теоретичні основи бухгалтерського обліку: навчальний посібник для вузів.-К.: Цент учбової літератури, 2008.-333с.
4. Даньків Й. Я. Бухгалтерський облік: підручник для вузів/ - К.: Знання,2007.-469с.
5. Загородній А.Г., Партін Г.О., Пилипенко Л.П. Бухгалтерський облік: основи теорії та практики: підручник, 2-ге вид., переробл.і доповн.- К.: Центр учбової літератури, 2009.-422с.
6. Книга «Бухгалтерський учет в Україні» / Под.ред.А.Н.Коваленко. Днепропетровск:Баланс-Клуб,2003.-528с.
7. Лень В.С., Гливенко В.В. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: 3-те видання.Навч.пос.-К.:Центр учбової літератури,2008.-608с.
8. Лень В.С., Нехай В.А. Облік і аудит. Вступ до фаху:Навч.посіб.-К.: Цент учбової літератури, 2009.-256с.
9. Наукові дослідження в бухгалтерському обліку: Навч. посібник: Рек. Мін. освіти і науки України / За ред. Ф.Ф. Бутинця. – Ж.: ПП "Рута", 2003
- 10.Просянюк Н.О.Анасько М.О. Бухгалтерський облік. Теоретичні основи: навчальний посібник для вузів-Х: Бурун Книга, 2010,239 с.
11. Сахарцева І. І. Основи складання бухгалтерської звітності за вимогами Національних стандартів України: Навч. пос.: Рек. Мін. освіти і науки України. – К.: Кондор, 2003.
- 12.Серікова Т.М., Понікаров В.Д.,Кожанова Є.П.,Отенко І.П. Облік, аналіз і аудит: Навчальний посібник.-Х.: ВД «ІНЖЕК»,2003.-380с.
- 13.Сопко В.В., Сопко О.В. Бухгалтерський облік: Основи теорії та концептуційні засади побудови: навчально-методичний посібник.- К.: Товариство «Знання»України, 2002, 231с.
14. Стельмашук А.М. Бухгалтерський облік: навчальний посібник для вузів.-К.: Центр учбової літератури 2007.-527с.
15. Усач Б.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: -К.:Знання 2004.-301с.
16. Якушенко В.Г.,Стасюк Т.П. Бухгалтерское дело: учебное пособие/ Тирасполь: Изд-во Преднеостровского университета,2006.-176с.

Періодична печать:

1. Журнали "Бухгалтерський облік і аудит", "Баланс", "Податки і бухгалтерський облік".
2. Газета "Все про бухгалтерський облік".

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

<http://system-audit.com.ua/audit/zakon-ukrainy-o-bukhgalterskom-uchete-i-finansov-0>

11. Рекомендоване методичне забезпечення

1. Глушач Ю.С. Бухгалтерський облік (загальна теорія) (навчально - методичний посібник) //Харків, ХНУ. – 2018, 130 с.
2. Глушач Ю.С. Практикум з курсу «Бухгалтерський облік» (Завдання та методичні вказівки з їх виконання)// Харків, ХНУ.-2011, 60 с.
3. Модульні завдання, розроблені згідно програми курсу.
4. Глушач Ю.С. Методичні поради для виконання ІНДЗ.
5. Глушач Ю.С.Методичні поради для виконання самостійної контрольної роботи з теорії бухгалтерського обліку